

Van Gogh Homeland Experience

VAN GOGH
HOMELAND
EXPERIENCE

Joost Melis
&
Lian Duif

Brabantse innovatie en verbeelding

Lian Duif is partner House of Leisure en Joost Melis is directeur House of Leisure.

In 2016 namen de grootste Brabantse werkgevers in de vrijetijdsector, de Efteling en Libema, samen met Midpoint Brabant het initiatief tot de oprichting van de stichting House of Leisure met als doel de versterking en vernieuwing van onderscheidend leisure-aanbod in Brabant. Een belangrijke ambitie is ontwikkeling van een 'derde iconische leisure hotspot', naast De Efteling en Beekse Bergen, die de Brabantse identiteit versterkt. Om daarmee de aantrekkingskracht van Brabant als (inter)nationale toeristische bestemming te verstevigen en het dag- en meerdaags bezoek te bevorderen en te spreiden in tijd en ruimte. Na een oriëntatie op voornamelijk internationale partners verschoof het vizier naar de geboortegrond van de bekendste Brabantse meester allertijden: Vincent van Gogh.

Vincent van Gogh (1853 – 1890) wist als geen ander het Brabantse landschap van zijn tijd te portretteren; met ongekende artistieke verbeeldingskracht vereeuwigde hij zijn geboortegrond - zijn homeland. Al decennialang laat hij ons op een ongeëvenaarde manier kijken naar de ziel en schoonheid van zijn Brabantse leefomgeving. Van Gogh was een innovator pur sang; zijn eigenzinnige manier van denken en werken leidde op den duur tot een elementaire kentering in de moderne kunsten, hij veroorzaakte een transitie die sindsdien generaties kunstenaars wereldwijd heeft beïnvloed. Weergaloos wist hij zijn diepe verbondenheid met de natuur vorm te geven; met zijn open en vooruitstrevende blik legde hij de fitnesses van de Brabantse wereld om hem heen treffend bloot in vernieuwende schilderijen vol details en affectie. Van Gogh laat je het landschap ervaren, toen en nu.

Met de Van Gogh Homeland Experience wordt in de voetsporen van de Brabantse meester getreden. Het verklarende inzicht van Van Gogh én de verbeeldingskracht van de vrijetijdsector worden gebruikt om een gemeleerd publiek de grote uitdagingen van deze tijd te laten ervaren. Van Gogh Homeland Experience wekt de nieuwsgierigheid, voedt het verlangen, deelt kennis, vergroot draagvlak én presenteert beelden van de toekomst. Met creativiteit en experiment, inzicht en plezier, kennis en talent. En met Van Gogh's liefde voor het Brabantse landschap als onuitputtelijke inspiratiebron.

Leisure for a better society

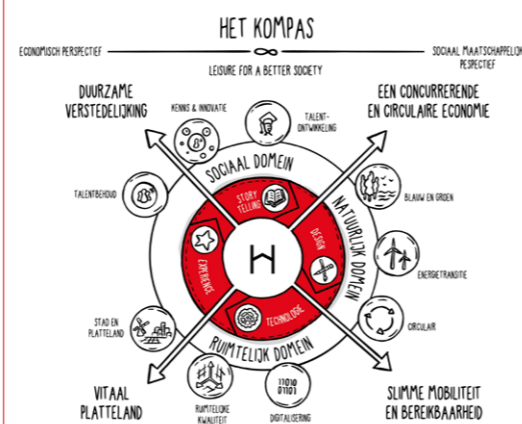
Van Gogh's tijd is vergelijkbaar met de onze. Zoals destijds het boerenleven wedijverde met de industriële ontwikkeling, staan ook nu leefbaarheid en natuur onder druk en verandert het landschap. Vraagstukken als landbouwhervorming en CO2-reductie, mobiliteit en energie-opgaven vragen om aanpassingen in de ruimte, om nieuwe inzichten en andere perspectieven, om breed beseft en nabije betrokkenheid. Ze vragen om hoopvol uitkijken, maar bovenal om daden. Er dienen essentiële stappen te worden gezet. In de voedselproductie en de energievoorziening bijvoorbeeld, in watergebruik en materiaalkeuze, om gezond te blijven en de biodiversiteit te beschermen. De scenario's voor morgen dienen nu geschetst te worden. Met een sterk groeiend bewustzijn en gedragsverandering bij de Brabander, de consument, de bezoeker, de ondernemer.

De Van Gogh Homeland Experience gebruikt het vrijetijd domein als experimenteerterruimte. Door niet te vertellen, maar door te laten ervaren. Je kijkt of luistert niet alleen naar de verhalen over duurzaamheidsuitdagingen, maar ervaart

ze zelf. Je maakt er deel van uit, je speelt de hoofdrol. Je co-creëert mee. Het verhaal van de transitie wordt op die manier ook jouw verhaal, de omgeving waarin het plaatsvindt is jouw omgeving - jouw homeland.

Corona

Overduidelijk heeft de coronacrisis ook zijn sporen nagelaten in de vrijetijdsector. De behoefte aan vrijetijdsbesteding is groot, recreatie dichterbij huis is evident en er is een breed verlangen naar 'buiten'. Reikhalzend

“

De observatoria worden energieke pleisterplaatsen, waar het goed toeven en ontmoeten is.

naar het moment dat de bloeiende inspireer-ruimte weer draait. Maar na de pandemie zal ook nieuwe druk gereguleerd moeten worden. Bij het (economisch) herstel kan gelijktijdig niet voorbijgegaan worden aan de fikse transitie-uitdagingen die ons te wachten staan. Hoe kan een ieder, dicht bij huis en in de vertrouwde leefomgeving, bijdragen aan een betere wereld en onderdeel worden van de oplossing van grote maatschappelijk vragen, zoals die door de United Nations zijn geformuleerd in de SDG's? Om de noodzaak maar vooral ook de uitdagingen van die transitie inzichtelijk en invoelbaar te maken, kan de liefde van de Brabantse meester voor zijn homeland als kleurrijke leidraad gebruikt worden. Hoe zou Van Gogh vandaag kijken naar zijn Brabantse landschap? Hoe zou hij ons de veranderingen laten ervaren?

Living Lab & Transitie-Ateliers

Medio 2021 start het 'Living Lab Leisure for a better society' met de volgende fase in de ontwikkeling van de Van Gogh Homeland Experience. Er zullen zeven Transitie-Ateliers ontstaan. Dit zijn de experimenteerterruimten van het Living Lab. Verbeelding is de drijfveer in deze creatieve werkplaatsen, inventiviteit het motief. Hier gedijt het onderzoek en woekt de inspiratie, floreert de vooruitgang en groeit de kennis. Hier ervaart de bezoeker de opgaven, wordt hij deel van de uitdaging, maakt hij de ontwikkelingen mee. In de Transitie-Ateliers trekken experts uit het (Brabantse) werkveld doelgericht op met scholieren en studenten van alle onderwijsniveaus, uit alle sectoren.

Zo wordt in de ateliers, co-creatief met partners en locaties, onderzocht welke transitieopgaven straks worden belicht. Hoe de abstracte thema's toegankelijk gemaakt kunnen worden voor een groot publiek. En hoe de ervaringen tot groeiend bewustzijn en gedragsverandering gaan leiden. Daarnaast worden hier de perspectieven van de locaties onderzocht en de eerste conceptontwerpen geschetst. Welke gebieden in Van Gogh Nationaal Park

“

Een belangrijke ambitie is de ontwikkeling van een 'derde iconische leisure hotspot' naast De Efteling en Beekse Bergen.

lenen zich voor een observatorium? Waar past wat? En welke bouwvormen lenen zich voor de specifieke landschappen? Zoals de transitie-opgaven zich continu ontwikkelen, zo zijn ook de Transitie-Ateliers blijvende kraamkamers van nieuwe bewegingen. De Transitie-Ateliers voeden zo de Van Gogh Homeland Experience met kennis en programmering, onderzoek en actuele inzichten.

Iconische observatoria

Zeven observatoria vinden vanaf 2023 hun bestemming, verspreid maar verbonden als een kralensnoer van markante bouwwerken. Een permanente buitenexpo. De bouwwerken zullen eigentijdse installaties zijn, ontworpen door vooraanstaande architecten, gebouwd naar de nieuwste biobased inzichten. Elk observatorium behandelt een transitievraagstuk. De nieuwste technologieën en veelbelovende innovaties prikkelen er de zintuigen en scherpen de geest. Ze

inspireren en overtuigen, verleiden tot meedoen en ervaren. De observatoria bieden belevenissen, die aansluiten bij de leefwereld van een groot en gevarieerd publiek. Ze maken de ecologische uitdagingen inzichtelijk op menselijk niveau, zodat iedere bezoeker, informeel en avontuurlijk, doordrongen raakt van de grote vragen én antwoorden die voor ons liggen. En bieden eenieder zo de praktische handvatten om er ook zelf mee aan de slag te gaan.

Zie én proef bijvoorbeeld hoe vertical farming mogelijk een oplossing biedt voor de tuinbouw. Doorgrond de principes van kringlooplandbouw, met je handen diep in de warme aarde. Ervaar zelf, vanuit verschillende uitkijpunten, het perspectief van de vogel, de eekhoorn, de kikker en de regenworm. De observatoria liggen verspreid door het Van Gogh Nationaal Park, de veelzijdige binnentuin van de vijf grootste Brabants steden. Ze beantwoorden daarmee aan de actueel sterk groeiende vraag naar ontspanning en avontuur in de natuur, naar cultuur als verbinder tussen stad en land. Veilig

in de anderhalvemeter economie en bereikbaar voor iedereen. Dichtbij huis, in de eigen, vertrouwde omgeving.

Brabantse coöperatie

De kracht van de Van Gogh Homeland Experience gaat verder dan de verbeelding. Het is vooral ook de kracht van coöperatie, van het verbond van een groot aantal (Brabantse) partners die zich herkennen in de thematiek en vorm en daarmee in de exploitatie ervan. Er liggen immers grote kansen, voor zowel bedrijven, onderwijsinstellingen, overheden als organisaties. Zo zijn de zeven observatoria daadwerkelijk 'in bedrijf'. Er wordt ontwikkeld: pioniers doen er, interactief en toegankelijk voor een geïnteresseerd publiek, wetenschappelijk en artistiek onderzoek met talenten uit het onderwijs en bedrijfsleven. Het zijn uitkijkposten: vanuit hier is de groene omgeving uniek te beleven, wordt de bezoeker gericht en verkla-

“

Door heel veel 'kleine dingen' te verbinden, gaan 'grote dingen' gebeuren.

rend gewezen op specifieke kenmerken in het Brabantse landschap. En de zeven bouwwerken zijn iconen in hun omgeving: de couleur locale weerspiegeld ontvangen ze gastvrij en culinair, bieden ze plaats aan lokale initiatieven en bedrijven, worden ze deel van de gemeenschap eromheen.

Grote dingen

"Grote dingen gebeuren niet alleen door een impuls, maar als een opeenvolging van kleine dingen die met elkaar verbonden zijn", schreef Vincent van Gogh. Hij schetst ermee treffend het veelbelovende programma waarmee we anderhalve eeuw later zijn Brabantse geboortegrond gebruiken om samen stappen te zetten richting een leefbare toekomst. Door in de Van Gogh Homeland Experience eensgezind heel veel 'kleine dingen' te verbinden, gaan 'grote dingen' gebeuren.

De Van Gogh Homeland Experience vormt zo het vlaggenschip van het Smart Leisure-programma Leisure for a better society.